

др Милан Шкулић
професор Правног факултета
Универзитета у Београду

ПОЈАМ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛИТЕТА

*Основни
Феноменолошки, Кривичноправни Кривичнопроцесни и
Криминалистички аспекти
2. део*

Етиологија организованог криминалитета

- *Утицај турбулентних друштвених околности на настанак и јачање организованог криминалитета*
- *Послови с дефицитарном робом као извор профита организованог криминалитета, уз утицај хиперинфлације и тзв. Транзиције*
- *Географски фактор и организовани криминалитет*
- *Друштвене околности као „плодно тле“ за развој организованог криминалитета*

Етиологија организованог криминалитета

- прве генерације „грабљивих Американаца, енглеског, шкотског, скандинавског и немачког порекла, поплочале пут за касније генерације ирских, јеврејских и италијанских криминалаца
- Historical Antecedents of Organized Crime: The Robber Barons“), Historical Antecedents of Organized Crime: The Robber Barons“)

Етиологија организованог криминалитета

- *John Jacob Astor* (1763–1848)
- дошао је из Немачке „без пенија у џепу“, а постао је најбогатији човек своје епохе у Америци.
- богатство базирано на алкохолу и превари.
- трговао са Индијанцима,
- продавао алкохолна пића
- систематски преварант,
- служећи се при том често крупцијом и насиљем.

Етиологија организованог криминалитета

- *Cornelius Vanderbilt* (1794–1877) –
- превоз робе бродовима
- исфинансирао и организовао напад оружаних снага Хондураса, Сан Салвадора и Коста Рике на Никарагву,
- касније се умешале и снаге САД
- велики ратни профитер, који је читаво богатство стекао трговином оружјем током америчког грађанског рата.
- Оружје је превозио бродовима, а након рата је стекао монопол на бродски превоз у великом делу САД.

Етиологија организованог криминалитета

- Вандербилтова конкуренција (*The Erie Ring*) – *Daniel Drew, James Fisk* и *Jay Gould* Тежећи за монополем не само у бродском транспорту робе, већ и у превозу железницом, Вандербилт је изненада био нападнут од стране „тројице највећих америчких капиталиста – пирата“, који су заједно били познати као „Erie Ring“
- насиље и корупција

Етиологија организованог криминалитета

- *Leland Stanford*
- према неким ауторима, један од највећих давалаца мита и лопова свог времена,
- „најгенијалнији“ пословни потез је одиграо док је био гувернер,
- инволвиран у послове „Централно-пацифичке железнице“, када је зарадио огромно богатство

Етиологија организованог криминалитета

- *John D. Rockefeller*
- стекао енормно богатство
- користећи легална, али и нелегална средства,
- успео да стекне монопол у производњи и промету нафтом у САД,
- 1890. године контролисао око 90% нафтне продукције у САД, што му је обезбеђивало огромне профите

Етиологија организованог криминалитета

- *J. Pierpont Morgan*
- богатство стекао као ратни профитер током америчког грађанског рата,
- унионистичкој армији је продавао дефектне карабине, а касније се укључио у борбу за транспортне монополе и берзанске послове

Етиологија организованог криминалитета

- *амерички сан*
- *Н. Abadinsky* истиче следеће закључке: „Прво, Сједињене Државе, као што је Ајзенхауерова Комисија указала, су насилничка држава. Важне карактеристике развоја Америке произлазе из насиља, како фигуративног (на пример, „финансијско пиратство“), тако и буквалног
- на пример, коришћење пузача (*gunmen*), силеџија, приватне полиције, службеника државе, Националне гарде и војске, ради заштите приватних интереса), па тако *Lincoln Steffens*, пишући 1902. године, упућује да је дух корупције и безакоња, дух Америке.

Етиологија организованог криминалитета

- Након освајања дивљег запада (затварања западних граница), настанка „пљачкаша барона“, те садашњег институционализовања компанија које су њихови потомци и које контролишу нашу економију, постоје само скромне могућности за сиромашне али амбициозне авантуристе наших градских граница.

Етиологија организованог криминалитета

- *Феноменолошки утицај етничког фактора на организовани криминалитет*
- *Интернационално деловање савремених облика организованог криминалитета*
- *Колумбијска „наркомафија“*
- *Неуспех САД у покушају сузбијања колумбијских криминалних организација*
- *Организовани криминалитет у некадашњим социјалистичким државама – руска „мафија“ као драстичан пример*

Етиологија организованог криминалитета

- Основна теоријска објашњења доминантних етиолошких фактора који делују на настанак и развој организованог криминалитета
- *Теорија социјалне дезорганизације и аномије* T
- *Теорија диференцијалних асоцијација*
- *Теорија културне трансмисије*
- *Теорија диференцијалних могућности и субкултурног утицаја*
- *Теорија етничког наслеђа*
- *Теорија социјалне контроле*

Субкултурни фактори

- *Неке специфичне криминалне групе које нису типични примери организованог криминалитета*
- *Криминално организовање малолетника током извршења заводских кривичних санкција као пример деловања делинквентне субкултуре*
- *Подела улога ...*

Кривичноправни аспекти организованог криминалитета

- Општи институти кривичног права
- - Организовани криминалитет и саучесништво
  - а) саизвршилаштво
  - б) подстрекавање
  - в) помагање
- - некада постојећи облик саучесништва (организовање злочиначког удружења)